

Kdz.EREĞLİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

KAREGRAM

NİSAN 2023

İÇİNDEKİLER

- *Ailecek Sınava Hazırlanıyoruz*
- *Zihinsel Yetersizlik Gösteren Çocukların Ebeveynlerinin Gereksinimleri ve Destekler*
 - *Siber Zorbalık*
- *Özel Gereksinimli Bireyler İçin Geçiş Hizmetleri: İlkokuldan Ortaokula Geçiş Süreci*
 - *Özel Eğitimde Ailenin Önemi*
 - *Motivasyon*
 - *Öğretmenlerin İletişim Becerilerinin Eğitim Sürecindeki Önemi*
 - *Okullarda Psikolojik İlk Yardım*
 - *Disleksi Kütüphanesi*
- *Öğretmenlerin Sınıf Rehberlik Etkinlikleri ile İlgili Bilgileri ve Uygulanma Konusunda Yeterlilikleri Hakkında Araştırmanın Sonuç ve Önerileri*

İMTİYAZ SAHİBİ

KDZ.EREĞLİ REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ ADINA
KURUM MÜDÜRÜ
ABDULBAKİ GEMİ

EDİTÖRLER

AYDIN EKİZ

YAYIN KURULU

AYŞE KALO EFE
EMİNE ÖZCAN
HALİL TOPRAK
NİHAT TOPAL
OZAN GÜMÜŞBAŞ
RAMAZAN YANIK

Adres: Bağlık M. Hatip S. No:74

Kdz.Ereğli / ZONGULDAK

E-Posta: kdzeregliram@gmail.com

Telefon: 372-322 00 31

Web: <http://kdzeregliram.meb.k12.tr/>

SUNUŞ

2019 yılı ocak ayında “kurumumuza başvuranlara, bölgemizde olsun diğer yerlerde olsun çalışan değerli öğretmenlerimize ve takip eden tüm herkese faydalı olması amacıyla” diye başladığımız e-dergi çalışmalarımıza hemen arkasından gelen ve dünyayı ve ülkemizi etkileyen Covid-19 salgın sürecinde yaşanan pandemi sürecinde faydalı olmak için ikinci sayımız olan korona virüs özel sayısını Mart 2020’de ekledik.

Pandemi sürecinde devam eden uzaktan eğitim sonrası yaz aylarında azalan salgın durumu ile yüz yüze eğitime tekrar başlandı. Çok geçmeden artan salgın süreciyle Kasım ayında tekrar eğitim uzaktan yapılmaya başlandı. Tüm bu süreçte öğrencilerde oluşan rehavet ve unutulmuş okul rutininin eksiklerini gidermeleri amacıyla Kasım 2020’de verimli çalışma ve zaman yönetimi konulu özel bir sayıyı ihtiyaca binaen çıkardık.

İki özel sayıdan sonra yayın rutinlerimize geri döndük dergimizin 4. sayısından sonra beşinci sayıyla beraberiz.

Bu çalışmaya değerli katkılarıyla destek veren kurum yönetimine, özel eğitim ve rehberlik bölümünde görev yapan öğretmen arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Kdz.Ereğli Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Rehberlik Hizmetleri Bölümü

AİLECEK SINAVA HAZIRLANIYORUZ

Sınava Hazırlanan Öğrencinin Olumsuz Anne- Baba Tutumları

- Çocuğumun hiçbir şeyini eksik etmiyorum, suyunu bile ayağına götürüyorum” diyen, hemen hemen tüm derslerde özel ders desteği sağlayan “Koruyucu” aile modeli.
- Çocuğuna kaldıramayacağı derecede sorumluluk yükleyen, okul sonrası evde birçok işten sorumlu tutan (kardeşinin bakımından veya kardeşinin derslerinden sorumlu olma, misafir ağırlama, babaya iş yerinde yardımcı olmakla sorumlu olmak gibi), yani “Aşırı sorumluluk yükleyen” aile modeli.
- Çocuğunun her davranışını “Sorgulayan ve yargılayan” aile modeli: Yani “Sınavın nasıl geçti?” yerine “kaç yanlışın var, arkadaşın kaç puan aldı?” sorularını öncelikli soran aileler bu gruba girmektedirler.
- Çocuğun tüm yaşamını belirleyen ve planlayan “Müdahaleci” aile modeli: Yani çocuğuna çalışma programı yapan, sürekli “ders çalış” diyen, hangi bölümü tercih edeceğini belirleyen aileler.
- Çocuğun geleceği konusunda aşırı kaygı duyan ve kaygısını çocuğuna fazlasıyla yansıtan “Kaygılı” aile modeli...
- Sınava hazırlı sürecinde olağanüstü bir durum varmış gibi “Olağanüstü iyi davranan” aile modeli. Yani bir yıl boyunca eve misafir kabul etmeyen, seyahat programı yapmayan, çocuğunun salonda ders çalışmasına izin verip bir yıl boyunca hiç TV izlemeyen, hatta fazla konuşmayan, çocuğuna adeta steril bir ortam yaratan aileler bu gruba dahildir.

NE YAPMALIYIZ?

- Olağanüstü davranmayın: Sınava hazırlık süresince veya sınava kısa bir süre kaldığında evdeki düzen ve genel hava “her zamanki gibi” olmalı. Örneğin sınava bir hafta kala annenin çocuğuna en sevdiği yemekleri yapması bile olağanüstü davranma tanımına uymaktadır.
- Sorumluluk ve özgüvenin önemi: Öğrenciye sınava hazırlanıyor diye hiç sorumluluk vermemek de doğru değildir. Üstesinden gelemeyeceği sorumluluklar vermek de özgüvenini olumsuz etkileyebilir.
- Gençlik döneminde olduğunu unutmayın: Sınava hazırlık sürecinde ergenlik döneminin en zorlu dönemleri atlatılmış olsa bile unutmayın ki çocuğunuz ergenlik dönemini henüz bitirmedi. Ondan tipik yetişkin davranışları sergilemesini beklemeyin.
- Sevgiyi şartlı sunmayın: Birçok öğrencimiz üniversiteye girememeye durumunda anne ve babalarının kendilerine yönelik sevgi ve güvenlerini kaybedeceklerini düşünmektedirler. “Başarılı olursam beni daha çok severler” düşüncesine öğrencilerimizde rastlamaktayız. Başarılı ya da başarısız her koşulda onların yanında olabileceğimizi onlara hissettirmeliyiz.
- Eleştirilmesi gereken durumlarda eleştirin, ancak yargılayıcı olmayın.

- Huzurlu bir ortam yaratın: Her ailede zaman zaman olağan sayılabilecek tartışma ve çekişmeler olmaktadır. Olağan tartışmalar sağlıklı iletişimin de göstergesidir. Ancak tartışmaların huzuru bozacak düzeye gelmemesine özen gösterin.
- Ders çalışma davranışını önemseyin: Az sayıda da olsa bazı öğrencilerimiz ders çalışırken evdekilerin yeterli özeni göstermediğini belirtmektedirler. Öğrenci ders çalışırken televizyonun sesini kısmak, daha alçak sesle konuşmaya özen göstermek, onun ders çalışma davranışını önemsemek anlamına gelmektedir.
- “Yasaklamak” yerine “kısıtlamak”: Çocuğunuzun tüm yaşamını sadece ders çalışma davranışıyla doldurmasını beklemeyin. Dersin dışında her şeyi yasaklamak, başarıyı getirmeyecektir. Ders dışı etkinliklerin bir kısmını öğrenci kendi isteğiyle kısıtlamalıdır.

- Anlaşma yapın: Sınava hazırlık sürecinde cep telefonu ve özellikle bilgisayarın bilinçli kullanılmamasının sorun haline geldiğini görmekteyiz. Bu konuda aile bireylerinin yazılı bir anlaşma yapıp uyulacak kuralları beklide esprili bir dille maddeler halinde sıralaması iyi bir yöntem olabilir.
- Güvenin ifadesi: Anne ve babaların “sana güveniyorum” ifadesini öğrenciler genelde “senden bekliyorum” şeklinde algıladıklarından. Bu ifadeyi sıkça kullanmak olumlu bir etki yaratmamaktadır. Hatta kaygıyı artırabilmektedir. Eğer çocuğunuzun gerçekten çalıştığını gözleyebiliyorsanız “ne kadar emek harcadığını görüyorum, hiçbir emek karşılıksız kalmaz” demek daha etkili olabilir.
- Üstün beklentiler oluşturmayın: Öğrenciyi sınırlarının üstünde zorlamak, ulaşamayacağı hedefler konusunda ısrarcı olmak gerginlik, kaygı, başarısızlık, güvensizlik ve mutsuzluk sonuçlarını doğurur.
- Bilgili olmaktan çok sağlıklı olmak: Sınava giren öğrencinin önce sağlıklı olması gerekmektedir. Sağlığın başarıdan daha önemli bir değer olduğu unutulmamalıdır.
- Karşılaştırmalardan uzak durun, çocuğunun başarısını yakın çevredeki diğer çocukların başarısıyla karşılaştırmayın; Komşunun kızı, oğlu türünde bir konuşma genellikle tartışmayla biter. Çocuğunuzu sadece kendisiyle karşılaştırmalısınız. Yani önceki başarısı, önceki davranış biçimleriyle

şimdiki durumu karşılaştırmak daha olumlu sonuç verecektir.

➤ Fedakârlıkları yüzüne vurmayın: “Ben senin için saçımı süpürge ettim, her isteğini karşıladım, senin için kariyerimin doruk noktasındayken emekli oldum, türündeki ifadelerin sonuca yönelik hiçbir katkısı yoktur.

- Sınav stresini kullanmasına izin vermeyin: Sınava hazırlanan öğrencide kolaylıkla sesini yükseltmek, gereksiz yere ağlamak, kapıları biraz sertçe vurmak olağan karşılanabilir. Ancak öğrenci negatif duygularını bu şekilde yansıtırken bile belirli sınırların içinde kalabileceğinin farkında olmalıdır.
- Sınav yaşamın en önemli olayı değil: Sınavı yaşamın tek ve en önemli dönüm noktası gibi algılamak ve bu şekilde ifade etmek var olan olağan kaygıyı daha da artırır. Sınav yaşamın önemli olaylarından sadece biridir ve bundan sonra çocuğunuzu bir sınavlar zinciri beklemektedir. Yaşamın kendisi bile bir sınav değil midir?

Sınava hazırlanan bir Veli olarak benim gibi sınava hazırlanan tüm Anne-Babalara başarılar diliyorum!

Abdülbaki GEMİ

Kdz. Ereğli Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürü

ZİHİNSEL YETERSİZLİK GÖSTEREN ÇOCUKLARIN EBEVEYNLERİNİN GEREKSİNİMLERİ VE DESTEKLER

Aileye yeni bir çocuğun katılması, ailede değişikliklere ve yeniliklere yol açabilir. Ebeveynlerin birbirlerine, hayata, hayat beklentilerine, mesleklerine, akrabalarına ve topluma karşı beklentileri değişebilir. Aile, gelecekle ilgili umutlarını, beklentilerini ve planlarını çocukları üzerine kurarken, beklenen normal bir çocuk yerine farklı özelliklere sahip bir çocuğun doğması, ailenin tüm hazırlıklarını değiştirmesine neden olabilir.

Zihinsel yetersizliği olan bir çocuk sahibi olmak, tüm aile bireyleri için duygusal bir yük, stres verici bir yaşam deneyimi ve sürekli başa çıkma tepkileri gerektiren bir stres faktörüdür. Bu yetersizlik, doğum sırasında ya da gelişimin herhangi bir döneminde ortaya çıkabilir. Sağlıklı bir bebeği beklerken yetersizlikle doğan bir çocuk, aileyi şok, inkâr etme, suçluluk, öfke, derin keder ve kızgınlık, kaygı, utanma, pazarlık, kapı kapı dolaşma, mucize arama ve hatta çocuğu reddetme gibi durumlarla karşı karşıya bırakabilir.

Bunların yanı sıra, kendilerine yönelik şüphe, gelecek hakkında korku, dış dünyanın tutumuyla yüzleşmekten kaçınma, hayal kırıklığı, kendine güven ve saygı duymada azalma duyguları ve tepkileri de gözlemlenebilir.

Her ailenin farklı kişilik özellikleri ve sosyal destek örüntüleri olduğu için, yetersizliği olan çocuklar hakkında öğrendiklerinde hissettikleri duygular benzerlikler ve farklılıklar gösterebilir. Aileler, yetersizlikle yaşamak zorunda kalmalarının yanı sıra, normal gelişim gösteremeyen çocukların kendilerine yüklediği aşırı sorumluluk nedeniyle sürekli başarısızlık, mutsuzluk ve hayal kırıklığı duygularını yaşarlar. Ayrıca ailenin toplumun beklentileri ve çevrenin bakış açısı ile karşılaşması, dışlandıkları ya da kötü anne-baba oldukları hissine kapılmalarına neden olabilir.

Zihinsel yetersizliği olan çocuğu olan bazı ailelerde, çocuğun varlığı eski problemleri yeniden ortaya çıkarabilir. Bazı durumlarda, zihinsel yetersizliği olan ocuk, tüm problemlerin kaynağı ya da nedeni olarak görülebilir ve sürekli suçlanabilir. Bununla birlikte, bazı ailelerde, çocukların zihinsel yetersizliği, evliliklerini tehdit eden bir unsur olarak görülebilir, bu tehdit karşısında eşler adeta birbirlerine kenetlenir ve aralarındaki ilişkiler kuvvetlenir. Aile ilişkilerinin sağlıklı olması, zihinsel yetersizliği olan çocuğa uyum sürecini kolaylaştırır.

Zihinsel yetersizliği olan bir çocuğun varlığı, eğitim ve bakım gereksinimlerinin karşılanamaması durumunda ailenin ruh sağlığını etkileyen yoğun bir kayđı kaynağı oluşturur.

Çocukların özellikle zekâ yetersizliği ve diğer gelişim gerilikleri gibi nedenlerle gereksinimleri aile üyelerinin yaşam biçimlerini ve planlarını etkileyebilir, aile içinde yoğun bir kayđı ve ciddi krizlerin oluşmasına neden olabilir.

Araştırmalar, yetersizliği olan çocuğa sahip anne ve babaların, yetersizliği olmayan çocuğa sahip anne ve babalara göre daha fazla duygusal güçlüklere sahip olduğunu ve daha fazla depresyon belirtileri gösterdiğini ortaya koymaktadır. Sosyal çevreden gelebilecek olumsuz tepkiler, aile üyelerinin çocuğun durumu ile ilgili utançları, aileyi buldukları çevreden uzaklaştırabilir ve yalnızlığa itebilir. Bu durum ailenin yaşamını daha çok zorlaştırabilir, çünkü yetersizliği olan çocuğun varlığının getirdiği sorun ve zorluklar, ailenin sosyal aktivitelere daha az zaman ayırmalarına neden olabilir.

Zihinsel yetersizliği olan çocuğun yaşı gelişimsel olarak arttıca güçlükler de artabilir. Çocuğun kronolojik yaşı ile zekâ yaşı arasındaki fark arttıca, sosyal etiketlenme artabilir ve daha görünür hale gelebilir. Zihinsel yetersizliği olan çocuklu ailelerin sosyal izolasyon yaşamasının önemli bir nedeni sosyal etiketlemedir.

Zihinsel yetersizliği olan çocukların doğumuyla birlikte aile bireyleri arasındaki etkileşim ve paylaşımlar azalmakta, bakım ve görev sorumlulukları normal çocuklara göre daha uzun sürebilmektedir. Bu durum aileyi olumsuz yönde etkileyebilir ve pek çok anne baba artan düzeyde kayđı, depresyon, düşük benlik saygısı gösterebilir. Ayrıca, evlilik ilişkileri ve kişisel uyum da azalabilir. Yetersizliği olan çocuğun doğumu, ebeveynlerin para kaybına neden olabilir ve bir eř, işinden ayrılmak zorunda kalabilir. Aileler, ocuğun yetersizliğiyle ilgili tıbbi müdahaleler, hastane, bakım, ilaç ve malzemeler gibi ek harcamalarla karşılaşabilir.

Aileler, yetersizliği olan çocuğa nasıl yardımcı olacaklarını öğrenmek ve bilgi sahibi olmak isterler. Ancak, yeterli bilgiye sahip olmayan aileler, ocuk için önemli olan diğer aktiviteleri ihmal edebilir. Zihinsel yetersizliği olan çocukların eğitim amaçları ve gereksinimleri normal çocuklardan farklı olabilir, bu nedenle normal eğitim düzenlemelerinde bazı değişiklikler ve ek hizmetler sağlanması gerekebilir.

Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, ailenin diğer üyelerini de etkileyebilir. Özellikle kardeşler üzerinde etkili olabilirler. Araştırmacılar, yetersizliği olan kardeşi olan çocukların, duygusal tepkileri ve kardeşleriyle ilişkileri konusunda anne ve babanın, özellikle babanın, tutumunun önemli olduğunu belirtmektedir. Anne ve baba, bu çocuklardan yetersizliği olan kardeşlerinin bakımıyla ilgili desteklerini beklemekte ve zaman zaman ağır sorumluluklar vermektedirler. Bu durum normal gelişim gösteren çocukların ebeveynlerine ve yetersizliği olan kardeşlerine olan tutumlarını etkileyebilir. Yetersizliği olan kardeşi olan ergenlik dönemindeki çocuklar, gelecekte yetersizliği olan kardeşlerinin kabul görüp görmeyeceğini, evlenecekleri kişinin yetersizliği olan kardeşlerini kabul edip etmeyeceklerini ve kendi çocuklarında böyle bir yetersizliğin olup olmayacağı konusunda endişe duyabilirler.

Ailelerin gereksinimleri

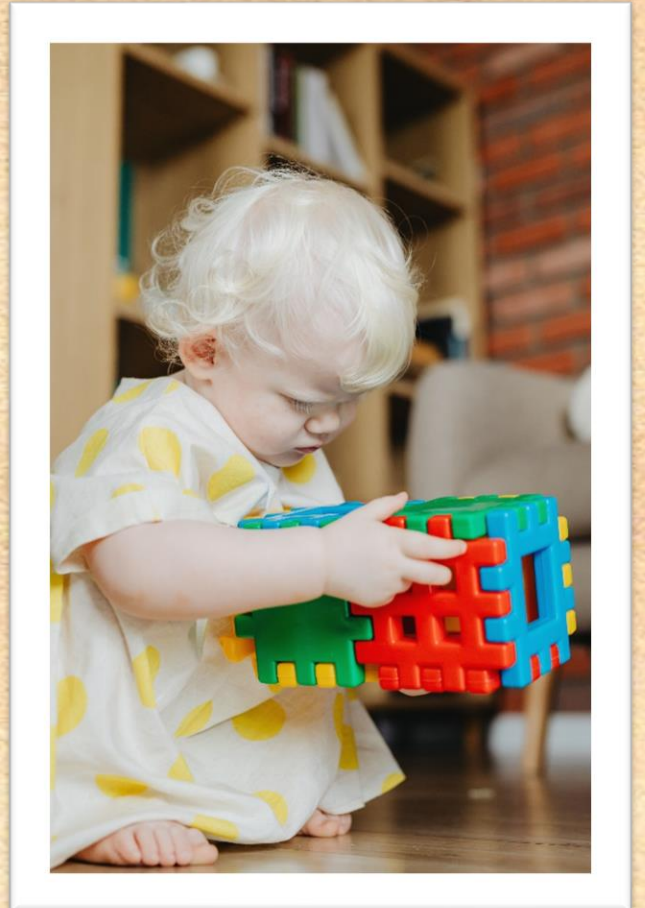
Zihinsel yetersizliği olan çocukların eğitim amaçları ve kazandırılması gereken beceriler normal çocuklardan farklılık gösterir. Bu nedenle normal eğitim düzenlemelerinde bazı değişikliklerin ve ek hizmetlerin sağlanması gerekmektedir.

Ayrıca, anne-babaların çocuklarıyla ilgili bilgi eksikliği, aileyi gerilime sokan en önemli faktördür. Bu nedenle ailelerin bilgi ihtiyacını karşılamak için uzmanlar tarafından destek sağlanmalıdır. Ailelerin en çok bilgi ihtiyacı olduğu saptanmıştır.

Anne-babaya yakın çevrenin psikolojik ve sosyal desteği, zihinsel yetersizliği olan çocukların kabul edilmesine yardımcı olabilir. Anne-babaların, yakın ilişki kurabilecekleri, duygularını, düşüncelerini ve sorunlarını paylaşabilecekleri kişilere ihtiyacı vardır. Benzer durumda olan diğer ailelerle bir araya gelmek, bilgi ve becerilerini birbirleriyle paylaşmak da yardımcı olabilir.

Ailelerin yemek hazırlama, kişisel bakım, ilaç verme, banyo yaptırma, tehlikeden koruma, giydirme, diş bakımı, tuvalet, yemek yedirme, bez değiştirme, öfke nöbetleri, merdiven kullanma, tekerlekli sandalye kullanma ve kendine zarar veren davranışları nleme gibi alanlarda yardıma ihtiyacı olabilir.

Eğlence ve boş zaman etkinlikleri de önemlidir ve zihinsel yetersizliği olan çocuğun özelliklerine bağlı olarak ailelerin katılımı değişebilir. Olumsuz tepkiler ve tutumlar, fiziksel koşulların ve toplumsal kaynakların yetersiz oluşu, ekonomik sorunlar gibi nedenler ailelerin eğlenme gereksinimlerini karşılamalarını engelleyebilir.

Ailelerin diğerk bir ihtiyaçı, aile içi ilişkilerde yaşadıkları sorunları çözmek, etkili anne ve babalık yapabilmek, eşlerin özellikle de babanın desteğini sağlamak ve boş zaman etkinliklerini paylaşmak gibi aile dinamikleriyle ilgili pek çok konuda destek almaktır.

Ailelere Destekler

Zihinsel yetersizliği bulunan çocuğu olan ailelerin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bazı öneriler şunlardır:

- ✓ *Devlet kurumları, sivil toplum kuruluşları ve sağlık kuruluşları tarafından eğitim programları düzenlenmeli ve anne-babalara rehberlik sağlanmalıdır.*
- ✓ *Zihinsel yetersizliği çocuklara yönelik destek grupları, seminerler ve eğitim programları düzenlenmelidir.*
- ✓ *Evde bakım hizmetleri, fiziksel rehabilitasyon hizmetleri, özel eğitim hizmetleri ve psikolojik danışmanlık hizmetleri gibi destekler sunulmalıdır.*
- ✓ *Ailelerin çocuklarına nasıl bakacaklarını ve günlük hayatlarında nelerle karşılaşacaklarını öğrenmeleri için eğitim programları düzenlenmelidir.*
- ✓ *Ailelerin çocuklarıyla birlikte vakit geçirebilecekleri, eğlenebilecekleri ve sosyalleşebilecekleri ortamlar yaratılmalıdır.*

- ✓ *Evlilik ve aile danışmanlığı hizmetleri sunulmalıdır. Ayrıca, babaların yetersizliği olan çocuklarının bakımına daha fazla katılım sağlamaları teşvik edilmelidir.*
- ✓ *Zihinsel yetersizliği olan çocuklar için özel eğitim veren okulların ve merkezlerin, ailelere yönelik bilgilendirme ve rehberlik hizmetleri sunması gereklidir.*
- ✓ *Zihinsel yetersizliği sahip çocukları olan ailelerin psiko-sosyal destek alabilecekleri merkezler oluşturulmalı ve bu merkezlerde anne-babalar birbirleriyle bilgi ve deneyimlerini paylaşabilirler.*
- ✓ *Zihinsel yetersizliği olan çocukların ihtiyaçlarına uygun, erişilebilir ve güvenli yaşam alanları oluşturulması gereklidir.*
- ✓ *Devletin zihinsel yetersizliği olan çocuklara yönelik sağlık hizmetleri ve rehabilitasyon merkezleri gibi hizmetlerin ücretsiz olarak sunulması gereklidir.*
- ✓ *Ailelerin zihinsel yetersizliği olan çocuklarıyla ilgili hakları ve yasal mevzuat konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir. Zihinsel yetersizliği olan çocuklar için sağlanan hakların neler olduğu, nasıl kullanılabileceği ve hangi kurumlarla iletişim kurulabileceği gibi konular hakkında bilgi sahibi olmaları önemlidir.*
- ✓ *Toplumda farkındalık yaratmak amacıyla, zihinsel yetersizliği olan çocuklarla ilgili eğitim kampanyaları düzenlenmelidir. Bu kampanyalar, zihinsel yetersizliği olan çocukların potansiyellerine dikkat çeker ve toplumun genelinde onların haklarına saygı gösterilmesine katkı sağlar.*

- ✓ *Ailelerin çocuklarının geleceği için planlama yapmaları ve çocuklarının hayatlarını sürdürebilecekleri bir gelecek sağlamaları önemlidir. Bu nedenle, ailelere finansal planlama, miras planlama, özel ihtiyaçlar planlaması gibi konularda destek sağlanabilir.*
- ✓ *Zihinsel yetersizliği olan çocukların yeteneklerini ortaya çıkarmak ve topluma katkı sağlamalarını teşvik etmek için, işverenlerin de bu konuda farkındalık kazanması gerekmektedir. Zihinsel yetersizliği olan çocukların iş yaşamına dâhil olabilmeleri için uygun iş imkânları sağlanmalı ve istihdamda fırsat eşitliği sağlanmalıdır.*
- ✓ *Zihinsel yetersizliği olan çocukların karşılaştıkları sorunlara çözüm bulmak amacıyla, uzmanlar, aileler ve toplum liderleri arasında iş birliği sağlanabilir. Bu iş birliği, toplumda zihinsel yetersizliği olan çocukların haklarına saygı gösterilmesine ve onların toplumla bütünleşmesine katkı sağlar*

Zihinsel yetersizliği olan çocukların bakımı ve eğitimi için alınabilecek önlemleri kapsayan bu öneriler oldukça önemlidir. Zihinsel yetersizliği olan çocuklara sahip olan ailelerin, çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamaları ve onlara en iyi şekilde bakabilmeleri için desteklenmeleri gerekmektedir. Bu önerilerin uygulanması, zihinsel yetersizliği olan çocukların ve ailelerinin yaşam kalitesini artırır ve toplumda zihinsel yetersizliği olan bireylere karşı farkındalığı arttırarak, daha eşitlikçi bir toplumun oluşmasına katkı sağlar.

AYDIN EKİZ
Rehber Öğretmen

Kaynaklar:

- [Taiwanese fathers' experiences of having their child diagnosed with a developmental disability - PubMed \(nih.gov\)](#)
- [Toplum ve Sosyal Hizmet » Makale » ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP ANNELERİN PSİKO-SOSYAL VE SOSYOEKONOMİK SORUNLARI \(dergipark.org.tr\)](#)
- [Microsoft Word - V7N1_5.docx \(dergipark.org.tr\)](#)
- [10.21560-spcd.73242-198189x.pdf](#)
- [19.Kaytez \(arastirmax.com\)](#)
- [\(PDF\) FAMILY BURDEN OF FAMILIES OF CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES \(ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUĞU OLAN AİLELERDE AİLE YÜKLENMESİ\) \(researchgate.net\)](#)
- [ENGELLİ ÇOCUKLARI OLAN ANABABALARIN ALGILADIKLARI STRES, SOSYAL DESTEK VE YAŞAM DOYUMLARININ İNCELENMESİ \(ankara.edu.tr\)](#)
- [Zihinsel engelli çocuğu olan anne ve babaların psikolojik belirtileri, sosyal destek algıları ve stresle başa çıkma tarzlarının karşılaştırılması \(maltepe.edu.tr\)](#)
- [Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi » Makale » ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN YAŞADIĞI SORUNLAR \(dergipark.org.tr\)](#)
- [Engelli çocuğa sahip ailelerin stresle baş etme durumları | TRDizin](#)

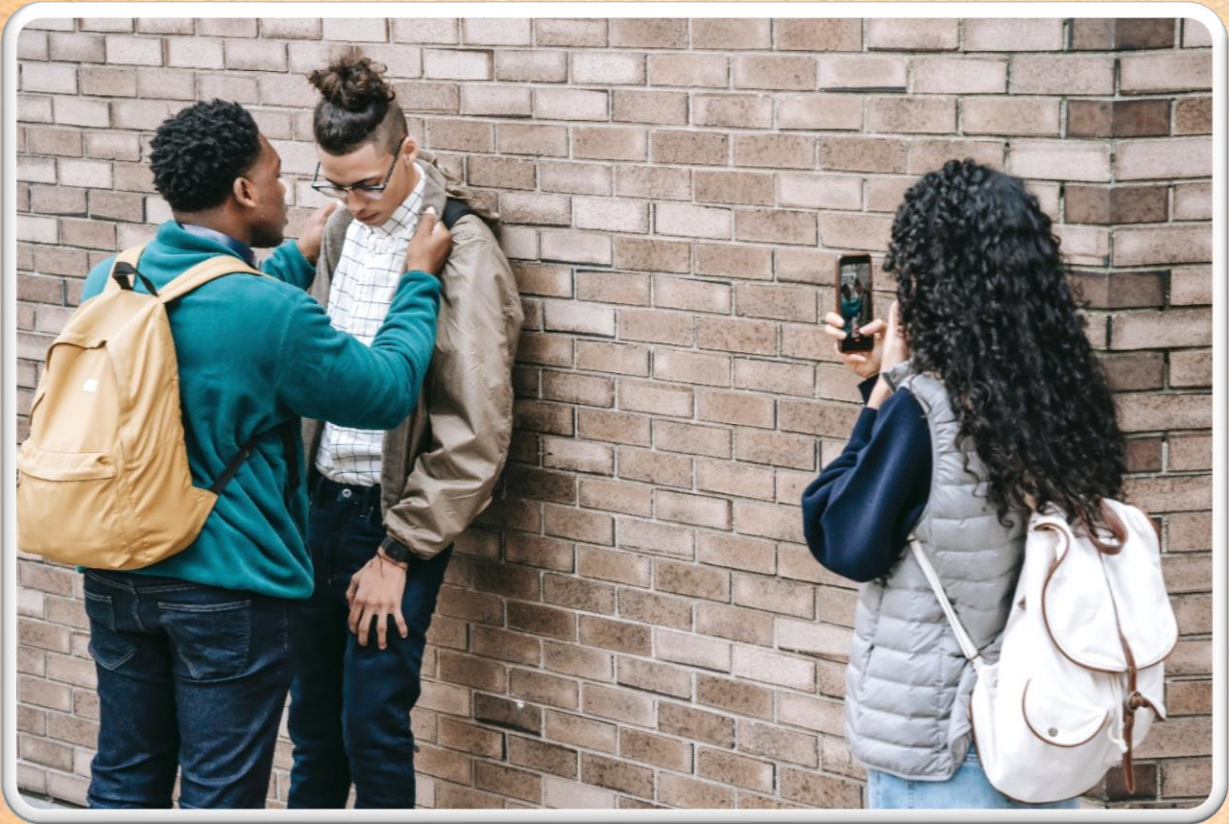

SİBER ZORBALIK

Günümüzde **siber zorbalık** kelimesi sık sık karşımıza çıkmaya başlamıştır. Siber zorbalığa uğrayan kişi sayısı ise her gün giderek artmaktadır. Siber zorbalık kişilerde ruhsal, psikolojik ve duygusal pek çok soruna neden olmaktadır.

Peki, siber zorbalık nedir?

Genel olarak siber zorbalık; teknolojinin, kişiyi tehdit etmek, utandırmak veya hedef almak için kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Kişinin hayatına ve kişisel haklarına saldırı niteliğinde paylaşımlar yapan kişiler hakkında yasal soruşturma başlatılabilmektedir. Siber zorbalık yasal olarak bir suç olmakla birlikte siber zorbalığın fark edilmesi ve tespit edilmesi de oldukça kolaydır.

Hangi Davranışlar Siber Zorbaliğa Girer?

Siber zorbalık, sosyal medya üzerinden kişiler hakkında rahatsız edecek paylaşımlar yapmak, bir kişinin hesabını ele geçirmek ve onun yerine paylaşım yapmak veya paylaşımlarını silmek gibi çeşitli yöntemlerle gerçekleştirilebilir. Ayrıca, bir başkası gibi davranmak, bir başkası hakkında iftira atmak ve küçük düşürücü, hakaret içerikli paylaşımlar yapmak da siber zorbalık kapsamına girer.

Siber zorbalığın diğeri bir türü ise kişiyi tehdit etmek, şantaj yapmak ve isteği dışında olan verileri paylaşmasını istemektir. Bunun yanı sıra, cinsel içerikli mesajlar atmak da siber zorbalık çeşitlerinden biridir. Bu tür davranışlar hem psikolojik hem de fiziksel zararlar verebilir ve bu nedenle ciddiye alınması gerekmektedir.

Siber zorbalığa karşılaşıldığında öncelikli olarak sizi rahatsız eden kişiyle iletişiminizi sonlandırmanız gerekmektedir. Bununla beraber sosyal medya hesaplarınızı kontrol etmeli ve herkesin erişimine kapatılmalıdır. Zorbalık durumu ısrarla devam ediyorsa güvendiğimiz kişilere bu durumu anlatmalı ve onlardan destek almalıyız. Kendinizi tehlike altında görüyorsanız bu durum hakkında suç duyurusunda da bulunmanız gerekmektedir.

Unutmayın siber zorbalık sadece sizin başınıza gelen bir durum değildir, bu durumu görmezden gelmeyin ve gerekli önlemleri mutlaka alın.

Nihat TOPAL

Rehberlik Öğretmeni

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER İÇİN GEÇİŞ HİZMETLERİ: İLKOKULDAN ORTAOKULA GEÇİŞ SÜRECİ

Eğitim, bireyin yetersiz olduğu davranışlarında, yaparak yaşayarak edindiği kendi deneyimlerinden oluşmak suretiyle kasıtlı olarak istendik değişimlerin oluşması yani belli ölçütlere göre yeterli hale gelmesi sürecidir (Ertürk, 2017). Özel gereksinime sahip birey kavramı 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname' de (1997) "Çeşitli sebeplerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri bakımından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireydir." şeklinde tanımlanmaktadır. MEB'e (2018) göre özel gereksinimli birey; yaşlarından bireysel ve gelişim düzeyleri ile eğitsel performansları bakımından arasında anlamlı farkların bulunduğu bireyi kapsamaktadır. Sürekli ve ciddi derecede bireysel farklılıklara sahip bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasında normal eğitimin yetersiz kaldığı, özel eğitime ihtiyacı olması durumudur.

Her bireyin eşit şartlarda yararlanması gereken süreçleri kapsamıyla birlikte bu eğitimden yararlanacak olan özel gereksinimli bireyler için de eğitim süreçleri oldukça önemlidir. Akranlarıyla aralarında anlamlı ve ciddi derecede farkların olduğu bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasında normal eğitim yetersiz kaldığında bu bireyler özel eğitime ihtiyaç duyar (Terman, Learner, Stevenson ve Behrman, 1996). Tipik gelişim gösteren bireylerin bile eğitim süreçlerinde karşılaştıkları birçok güçlük olduğunu düşünürsek özel gereksinimli bireylerin de eğitim süreçlerinde güçlüklerle karşılaşması kaçınılmazdır ve bu güçlüklerden biri de eğitim dönemlerindeki geçiş sürecidir.

Geçiş kavramı bir eğitim aşaması, kurumu ya da programı niteliğindeki ortamdan diğerine geçişi ifade etmektedir (Chen, 2017). Aynı zamanda geçiş, bireye sağlanan bir hizmet ile bu hizmeti sağlayan kişilerde meydana gelen değişimi kapsar (Rice ve O'Brien, 1990). Bu değişimler; bir işe başlama, evlenme, mezun olma, boşanma veya başka bir şehre yerleşme şeklinde karşımıza çıkabilmektedir (Handson, 2005). Bunun yanında bir de eğitim hayatımız boyunca yaşadığımız geçiş dönemleri bulunmaktadır. Tüm bu geçiş dönemleri düşünüldüğünde hayatımızdaki bu değişimler olumlu yönde olabileceği gibi olumsuz yönde de olabilmektedir (Handson, 2005). Özel gereksinimli öğrenciler erken çocukluktan okul öncesi döneme okul öncesi dönemden ilkökul dönemine, ilkökul döneminden ortaokul dönemine, ortaokul döneminden lise ve dengi kurumlara ve sonrasında iş ve meslek dönemine geçiş yer almaktadır.

Yaşamın belli bir aşamasından bir başka aşamasına geçiş süreci, birey ve ailesi için heyecanlı olduğu kadar kaygı verici de bir süreçtir (Handson, 2005). Geçiş çalışmaları, çocuğun okula uyumunu, eğitim faaliyetlerini ve gelişimsel dönemlerini etkileyen önemli bir unsur olmasının yanında bu uyumun en kolay şekilde sağlanabilmesi ve beraberinde daha başarılı bir eğitim dönemi geçirilmesi için belirtilen önerilerin bir araya getirilmesiyle sistematik bir şekilde planlamayı gerektirir (Margetts, 2002). Geçiş süreci çevresel boyut kapsamında düşünüldüğünde geçişi yapılan hizmetlere (programa), geçiş hizmeti veren öğretmenlere, geçişi yapılan kuruma (okula), aileye ve çocuğa ait özellikler geçiş çalışmalarını etkilemektedir (Rous & Hallam, 2012). Başarılı ya da etkili olarak tamamlanamayan geçiş süreçleri bireyin sosyal-toplumsal ve akademik faaliyetlerdeki başarısını negatif olarak etkileyeceğinden planlamanın yapılması önem arz etmektedir (Stoner vd., 2007). Geçişin planlama sürecinin geliştirilmesinde BEP ekibi, öğrenci ve ebeveynler yer almaktadır (Luecking & Luecking, 2015). Geçiş sürecinin kolay ve başarılı bir şekilde atlatılabilmesi için çocuk ve aileye destek sağlamada; aile, gönderen ile alan hizmetler arasında gerçekleştirilecek bazı işlemleri kapsayan bir geçiş planlaması yapılması gereklidir (Kraft-Sayre ve Pianta, 2000).

Yasalarda yer edinme sürecine bakıldığında geçiş hizmetleri, 1960 ile 1970 yıllarında yetersizliği bulunan bireylerin istihdam edilmesiyle yasalarda yerini bulmuştur (Kochhar-Bryant, 2009). Bu geçiş süreçlerinden bireyler birbirinden farklı şekillerde etkilenmektedir (Berliner, 1993). Amerika Birleşik Devletleri'nde Tüm Engelli Çocuklar için Eğitim Yasası/Education for All Handicapped Children Act (1983)] ile geçiş çalışmaları zorunlu hale getirilmiştir. Yurt dışında yer alan bu çalışmalarla birlikte özel gereksinimli bireylerin mesleki eğitime, bağımsız yaşamına, örgün eğitimi tamamladıktan sonra istihdama ve lise sonrası eğitime devam etmeleri için geliştirilen stratejiler güçlendirilmiştir (Wehman, Kregel ve Barcus 1985; Ysseldyke, Algozzine ve Thurlow 1999). Avrupa Özel Eğitim İhtiyaçlarını Karşılama Ajansı/ European Agency for Development in Special Needs Education (2003) özel gereksinimli bireylerin daha iyi bir meslek hayatı beklentilerine sahip olmalarını sağlamak için dünya genelindeki ülkelerce onaylanmıştır. Geçiş çalışmalarının, engelli bir çocuk için koordineli bir dizi faaliyet içeren sonuç odaklı bir süreç olduğunu belirtmiştir (Chen, 2017). Yetersizliği Olan Bireylerin Eğitimi Geliştirme Yasası/IDEA (2004) devlet okullarında eğitim almakta olan özel gereksinimli bireyler için geçiş planının hazırlanmasını zorunlu hale getirmiştir. Amerika Öğrenme Güçlüğü Derneği/LDAA (2013) geçiş ekibinin sahip olduğu görevler; öğrencinin liseden sonraki yaşamı için gelecek planını belirlemek, hali hazırda sahip olduğu akademik ve işlevsel yeterlikleri belirlemek, yaşa uygun ölçülebilir hedefler belirlemek, öğrencinin güçlü yönleri üzerinde durularak bunları geliştirmeye yönelik düzenlemelere yer vermek şeklinde ifade edilmektedir.

2000'li yıllarda Türkiye'de yürüğe giren Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği bireyin yetersizliğinin belirlenmesinden itibaren yararlanacağı eğitimin basamakları "Erken Dönem Eğitimi", "Anaokulu", "İlkokul", "Ortaokul", "Üniversite" ve Yayın Eğitim şeklinde açıklanmıştır. Görüldüğü üzere birey bu eğitimlerin başlangıcından itibaren hep bir sonraki eğitim süreçlerine geçiş halindedir. Çocuğun eğitimini tamamlayıp ayrıldığı programa gönderen, çocuğun yeni eğitimine başlayacağı yani geçiş yapacağı programa ise gönderen program şeklinde ifade edilmektedir (Wolery, 1999). Etkili geçiş planlamasında izlenecek ilk adımda; geçiş süreci içinde yer alacak üyelerin belirlenip bir ekip oluşturulmasının yer alması belirtilmektedir (Kraft-Sayre ve Pianta, 2000; Margetts, 2002). Geçiş planında yer alacak üyeler bireyselleştirilmiş eğitim planı yapılırken yer alan üyelerle benzerlik göstermektedir.

Eğitim Hayatında Geçiş Dönemi Basamakları

Erken Çocukluktan Anaokuluna Geçiş

Anaokulundan İllkokula Geçiş

İllokuldan Ortaokula Geçiş

Ortaokuldan Lise ve Dengi Kurumlara Geçiş

Mesleki/Toplumsal Hayata Geçiş

Çocuk için örgün eğitimin ilk basamağı olan erken çocukluktan anaokuluna geçiş, ailesinden ayrıldığı ilk dönem olması açısından ayrı bir öneme sahiptir ve çocuğun bu dönemde yepyeni bir sosyal çevrenin bir parçası olabilmesi, uyumlu olmasını gerektiren birçok farklı durumu içinde barındırır (Hacıbrahimoğlu, 2013).

Geçiş sürecinin kolay ve başarılı bir şekilde atlatılabilmesi için çocuk ve aileye destek sağlamada; aile, gönderen ile alan hizmetler arasında gerçekleştirilecek bazı işlemleri kapsayan bir geçiş planlaması yapılması gereklidir (Kraft-Sayre ve Pianta, 2000). Yetersizliği olan bireylere yönelik geçiş hizmetleri öğrencilerin bireysel gereksinimlerine göre belirlenmektedir (Gillis, 2006). Özel eğitimin bir geçiş planına ihtiyacı vardır ve özel gereksinimli bireylerin bağımsız yaşama geçmesi özel eğitimin nihai amacıdır (Scalon, 2017). Bireyselleştirilmiş Geçiş Planı bir kurumdan hizmet alan zihin yetersizliği olan bireyin toplum hayatına geçmeden önce topluluk içinde uyum/bağımsız hareket etme hazırlıklarını içeren sistematik ve resmi bir plandır (Pollard, 2015).

Özel gereksinimli bireylerin lise ve dengi kurumlardan mezun olmasıyla birlikte yaşamlarını bağımsız bir şekilde devam ettirmeleri oldukça önemlidir. Bu bağlamda eğitimciler öğrencilerine; kendini ifade etme, bir işte çalışma, rutinlerini devam ettirme, fatura ve kira ödeme gibi öz düzenleme gerektiren toplumsal yaşam becerilerini kazanmaları için gerekli eğitsel düzenlemelerin ve toplumsal hayata geçiş süreci planlamalarının en iyi şekilde yürütülmesini sağlamalıdır (Wehmeyer & Schwartz, 1997). Brigham, McKenna ve Brigham (2020) duygusal ve davranışsal bozukluğu olan öğrencilerin okul başarısının düşük olduğu, okul dışı sosyal yaşamlarında da ciddi

sorunlar yaşadığı ve geçiş hizmetlerinin, bu bireyleri ve diğer yetersizliğe sahip bireyleri olumlu yönde değiştirmeyi hedeflediğini ifade etmektedir. Geçiş planları bireylerin ihtiyaçları odaklıdır ve erken planlama sosyal yaşamı ve sosyal yaşam becerisi eğitimi lise eğitimi sonrası meslek edinmeyi ve mesleki eğitimi destekler (Pollard, 2015).

KAYNAKÇA

- MEB, 573 SAYILI ÖZEL EĞİTİM HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME (1997), T.C. RESMİ GAZETE, 23011, 06 HAZİRAN 1997.
- MEB, ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ (2018), T.C. RESMİ GAZETE, 30471, 7 TEMMUZ 2018.
- ERTÜRK, S. (2017). EĞİTİMDE "PROGRAM" GELİŞTİRME (2. B.). ANKARA: EDGE AKADEMİ.
- TERMAN, D. L., LARNER, M. B., STEVENSON, C. S., & BEHRMAN, R. E. (1996). SPECIAL EDUCATION FOR STUDENTS WITH DISABILITIES: ANALYSIS AND RECOMMENDATIONS. THE FUTURE OF CHILDREN, 6(1), 4-24.
- WEHMEYER, M., & SCHWARTZ, M. (1997). SELF-DETERMINATION AND POSITIVE ADULT OUTCOMES: A FOLLOW-UP STUDY OF YOUTH WITH MENTAL REDARDATION OR LEARNING DISABILITIES. EXCEPTIONAL CHILDREN, 63(2), 245-255.
- HANDSON, M. J. (2005) ENSURING EFFECTIVE TRANSITIONS IN EARLY INTERVENTION. (ED. M.J. GURALNICK). THE DEVELOPMENTAL SYSTEMS APPROACH TO EARLY INTERVENTION. BALTIMORE: BROOKES.
- MARGETTS, K. (2002). PLANNING THE TRANSITION PROGRAMMES. IN H. FABIAN & A.W. DUNLOP, (EDS.), TRANSITIONS IN THE EARLY YEARS: DEBATING CONTINUITY AND PROGRESSION FOR CHILDREN IN EARLY EDUCATION (111-122), LONDON: ROUTLEDGEFALME
- WOLERY, M. (1999). CHILDREN WITH DISABILITIES IN ELEMENTARY SCHOOL. IN R.C. PİANTA & M.J. COX (EDS.), THE TRANSITION TO KINDERGARTEN (253-280), PAUL H. BROOKES PUBLISHING CO.
- KRAFT-SAYRE, M. E., & PİANTA, R. C. (2000). ENHANCING THE TRANSITION TO KINDERGARTEN: LINKING CHILDREN, families, AND SCHOOLS. CHARLOTTESVILLE, VA: UNIVERSITY OF VIRGINIA, NATIONAL CENTER FOR EARLY DEVELOPMENT AND LEARNING KINDERGARTEN TRANSITION STUDIES
- STONER, J.B., ANGELL, M.E., HOUSE, J.J., & BOCK, S.J. (2007). TRANSITIONS: PERSPECTIVES FROM PARENTS OF YOUNG CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS (ASD). JOURNAL OF DEVELOPMENTAL AND PHYSICAL DISABILITIES, 19(1), 23-39.
- ROUS, B.S. & HALLAM, R.A. (2012). TRANSITION SERVICES FOR YOUNG CHILDREN WITH DISABILITIES: RESEARCH AND FUTURE DIRECTIONS. TOPICS IN EARLY CHILDHOOD SPECIAL EDUCATION, 31(4), 232-240.
- EUROPEAN AGENCY FOR DEVELOPMENT IN SPECIAL NEEDS EDUCATION. 2003. SPECIAL NEEDS EDUCATION IN EUROPE. DENMARK: EUROPEAN AGENCY FOR DEVELOPMENT IN SPECIAL NEEDS EDUCATION
- SCANLON, D. (2017). WHAT IT WILL MEAN TO TRANSITION. IN J. M. KAUFFMAN, D. P. HALLAHAN, & P. C. PULLEN (EDS.), HANDBOOK OF SPECIAL EDUCATION (2ND ED., PP. 687-689). NEW YORK, NY: TAYLOR AND FRANCIS.
- LUECKING, D., & LUECKING, R. (2015). TRANSLATING RESEARCH INTO A SEAMLESS TRANSITION MODEL. CAREER DEVELOPMENT AND TRANSITION FOR EXCEPTIONAL INDIVIDUALS, 38(1), 4-13.

Ayşenur TOPAÇ

Özel Eğitim Öğretmeni

ÖZEL EĞİTİMDE AİLENİN ÖNEMİ

Ebeveynlerin, çocuklarının eğitim faaliyetlerine aktif şekilde katılması halinde çocukların öğrenmeye daha istekli olduğu ve çocuğun kendine olan güven duygusunun arttığı görülmektedir. Anne-babanın, çocuğun gelişiminde, ilerlemesinde, yeni bir bilgi öğrendiğinde yaşadığı hazzı hiçbir eğitimci yaşayamaz. Hele ki ebeveynleri bu öğrenmenin bir parçası olmuşlarsa. Çocuğun gelişimindeki ilerleme; anne babaların çocukları ile ilişkilerinin artmasına, kendiler ve çocukları hakkında daha olumlu tutumlar geliştirmelerine yardımcı olmaktadır.

Ailelerin Sorumlulukları

- Çocuğun bakımını üstlenme,
- Özel gereksinimi olmayan çocuklarıyla ilgilenme,
- Maddi destek sağlama,
- Çocuğun eğitimiyle ilgili bilgi sahibi olma,
- Çocuğun davranış ve öğrenme sorunlarına karşı destek alma,
- Eşler arasında yaşanan sorunlar Çocukları için psikolojik danışma desteği alma,
- Çevresindeki kişileri bilgilendirmelidir

ÇOCUĞUN EĞİTİMİNE AİLENİN KATILIMI

Çocuğun eğitim yaşantısında ailenin katılması gereken aktiviteler;

- Öğretmen aile toplantılarına katılmak,
- Çocuğun ödevlerini denetleme,
- Öğretmenlerden çocuğunun durumu hakkında bilgi vermesini talep etmek,
- Çocuğun çalışmalarını, bilgi kartlarını eve getirerek inceleme,
- Okul programlarına katılmak,
- Öğretmenin önerdiği aktiviteleri evde uygulamaktır.

Aile, öğretmenin önerdiği aktiviteleri ve dersleri evde uygularken;

- Çocuğun dikkat süresini göz önünde bulundurmalıdır.
- Öğretmenin önerilerini dönemler halinde aralarda mola vererek uygulamalıdır.
- Özellikle özel eğitim alan çocuklarda aileler çocuğun yapabileceğinden fazla beklenti içinde olmamalı veya benim çocuğum yapamıyor zaten deyip ders çalıştırmaktan vazgeçmemelidir.
- Aileler çocuklarıyla ilgili uzun dönemli hedefler yerine daha kısa dönemli 3 aylık-6 aylık hedefler koymalıdır.
- Ders çalışmak kriz haline geliyor ve ebeveyn ile çocuğun ilişkisini zedeliyorsa evde ders çalışmaya ara verilmelidir.
- Çünkü çocuklarınızın bir sürü öğretmeni olabilir ama yalnızca bir tane anne babası vardır.

ÇOCUĞUNUZLA BİRLİKTE NELER YAPABİLİRİM

- Birlikte olabildiğince etkinlik yapın.(Alışveriş, misafirlik, toplu taşıma kullanma vs.)
- Park, bahçe vb. gibi, diğer çocuklarla kaynaşabileceği ortamlara götürün.
- Sinema, tiyatro, sergi gibi etkinliklere mutlaka katılın.
- Olanaklarınız elverdiği ölçüde, onunla seyahatlere gidin.
- Değişik yerler görmesine yardımcı olun
- Çocuğunuzu evin günlük yaşamına katarak becerilerini pekiştirmesini sağlayın.
- Evinizde ona öğrendiklerini uygulama fırsatı, yani sorumluluk verin.
- Kendine güvenini, akranlarıyla iletişimini, kendini ifade etmesini desteklemek bakımından çeşitli eğitim olanaklarından faydalanmasını sağlayın.

OZAN GÜMÜŞBAŞ
ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENİ

MOTİVASYON

Eğitimde Öğretmen Motivasyonun Önemi

Eğitim ve öğretim sürecinin sağlıklı ve nitelikli bir şekilde yürümesini sağlayan kişiler okul müdürleri ve öğretmenlerdir. Öğretmenler; öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinden maksimum düzeyde faydalanmaları, öğrencilerin hem kendilerine ve hem de topluma karşı fayda sağlayan birey olmaları için gayret göstermekte ve bu gaye doğrultusunda görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedirler. Bu doğrultuda öğretmenlerin amaçlarını gerçekleştirmede ve eğitim-öğretim sürecinde başarıya ulaşmada yüksek bir motivasyona ihtiyaç duymaktadırlar. Dolayısıyla okulların eğitim-öğretim sürecinde başarıya ulaşmalarında ve öğrencilerin başarılarını arttırmada öğretmen motivasyonu önemli bir rol oynamaktadır (İşgörür, 2020, s.1).

Motivasyon

Toplumların devamlılığının sağlanması yönünden, toplumun en küçük parçası olan insanın yerine getirmesi gereken görev ve sorumlulukları vardır. Fakat yaşamın her aşamasında kişileri olumlu ya da olumsuz etkileyecek olan durum ve olaylar yerine getirilmesi gereken görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinde farklı sonuçlara neden olması muhtemeldir. Toplumun sürekliliği kişilerin motive olarak hareket etmesine bağlı olmaktadır. Motive olma olarak ifade edilen motivasyon kavramının açıklamasına yönelik birçok ifadeye rastlanılmaktadır (Yıldırım, 2021, s.39). Motivasyon kavramı Latince 'hareket etmek' anlamını ifade eden 'movere' sözcüğünden türemiştir (Adair, 2003, s.9; Akt. Gönen & Kanayran, 2015, s.49). Robbins (1993)'e göre motivasyon, bazı bireysel ihtiyaçların tatmin edilebilmesi çabası ile örgütsel amaçlara yönelik olarak, yüksek düzeyde çaba sarf etmeye isteklilik ve şartlanmadır. Bu tanımlamadaki ihtiyaçlar, cezbedici görünen bazı sonuçların elde edilmesine yönelik içsel bir durumu ifade etmektedir (Robbins,1993, Akt. Ertürk, R., 2016, s. 3).

Dünyada yaşayan tüm canlıların hayatlarını devam ettirmeleri için birçok ihtiyacı ve isteği vardır. Kişilerin bu gereksinim ve istekleri doğrultusunda amaçlarını gerçekleştirmek için harekete geçmeleri gerekmektedir. Amaçları harekete dönüştürerek istekler ve gereksinimler giderilebilir (Gümüş & Sezgin, 2012). Örneğin; karnı acıkmış bir kişi, açlık hissini gidermek ve yemek aramak için harekete geçer ve yemek yediğinde gereksinimi karşılamış olur. Amaçları harekete dönüştürmek için kişilerin isteklendirilmesi süreci ise motivasyon kavramı olarak ifade edilebilir (İşgörür, 2020, s.1). Güney (2015) motivasyon kavramını, kişilerin herhangi bir amaçlarını harekete geçiren güç olarak ifade etmektedir. Kişilerin sürekli olarak bir şekilde harekete geçmeleri için yapılmış olan çalışmaların tümü motivasyon kavramını kapsamaktadır. Genel olarak motivasyon kavramı, kişilerin yapılması istenen davranışlara yönelme süreci olarak ifade edilebilir.

Öğretmen Motivasyonunun Önemi

Yaşadığımız dönemin en önemli özelliklerinden biri, hayatımızın her alanda hızlı bir biçimde gelişmesi ve değişime uğramasıdır. Bu doğrultuda kişiler kültürel, bilimsel, teknolojik, ekonomik ve toplumsal yönden çağın gerektirdiği yeniliklere ayak uydurmaya çalışmaktadır. İnsanların kendilerini çağa uygun olarak yetiştirebilmesi, ülkelerin gelişmişlik düzeylerine ulaşabilmeleri için eğitimin çok önemli bir araç olduğunu söylemek mümkündür. Öğretmenler, eğitim-öğretim sürecinde önemli bir rol üstlenen kişilerdir. Bu doğrultuda öğretmenlerin içinde bulunmuş oldukları psikolojik durum eğitim-öğretim sürecini de etkileyebilir. Eğitim-öğretim sürecinde öğretmenin verimliliği, motivasyonu, stres durumu ne yönde ise bu sürecin içinde yer alan tüm kişiler de o yönde bir tutum sergilemeleri mümkündür. Bu anlamda öğretmenlerin motivasyonları ne kadar yüksek tutulursa eğitim-öğretim sürecinin de daha verimli geçeceği söylenebilir (İşgörür, 2020, s.4). Motivasyon sayesinde kişinin, kendi gayret ve faaliyetleri örgütsel amaçlar kapsamında yönlendirilmektedir. Motivasyon sayesinde örgüt çalışmasının verimliliği artarken; kişilerin doyum düzeyi de artmış olur. Örgüt çalışanlarının başarısı kişilere bağlı olduğu için kuruma etkili ve yetenekli bireylerin alınmasını sağlar (Önen & Kanayran, 2015, s.50). Öğretmenlerin okuldaki mesleki yönden motivasyon düzeylerinin yüksek düzeyde olması, öğrencilerin kazanımlarını edinme düzeylerini, kişiler arasındaki işbirliğini, bilgi akışını ve genel anlamda okul ikliminin tamamını olumlu düzeyde etkileyebilir. Bu bağlamda öğretmen motivasyonu ile okuldaki yaşamın niteliği arasında yakın düzeyde bir ilişki olduğu söylenebilir (Sarı, Canoğulları & Yıldız, 2018, s.389).

Sonuç olarak, motivasyon sayesinde mesleğini istekle yapan, yaptığı işten memnun olan, görev yaptığı okuldaki verimliliğin artmasına katkı sunabilir. Dolayısıyla mesleki motivasyona sahip olan öğretmenler, okullardaki amaçların gerçekleştirilmesinde, en büyük başarıya sahip olan öğretmenlerdir. Okullarda görev yapan öğretmenlerin motivasyonunun yükselmesi, öğretmenin işini severek yapmasını ve dolayısıyla okullarda başarı sağlanmasını sağlayabileceklerdir.

KAYNAKÇA

- Ertürk, R. (2016). Öğretmenlerin iş motivasyonları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 1-15.
- Gümüş, S., & Sezgin, B. (2012). *Motivasyonunun örgütsel bağlılığa ve performansa etkisi* (1.baskı). İstanbul: Hiperlink Yayınevi.
- Güney, S. (2015). *Davranış Bilimleri* (9. baskı). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.
- İşgörür, N. (2020). *Okul yöneticilerinin öğretmen motivasyonunu artırmaya yönelik yararlandığı motivasyon araçları*. Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Önen, M., & Kanayran H. (2015). Liderlik ve motivasyon: kuramsal bir değerlendirme. *Birey Ve Toplum Dergisi*, 5(2), 43-64.
- Sarı, M., Canoğulları E. & Yıldız, E.(2018). Öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile mesleki motivasyon düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47), 387-409.
- Yıldırım, E. (2021). *Okul müdürlerinin sosyal adalet liderliğinin öğretmen motivasyonuna etkisinin incelenmesi*. Karabük Üniversitesi, Karabük.

Hazırlayan: Emine Özcan
Rehberlik Öğretmeni

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Ödev Raporu

ÖĞRETMENLERİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN EĞİTİM SÜRECİNDEKİ ÖNEMİ

Dünyada bilimsel, sosyal ve teknoloji alanlarında yaşanan gelişim, değişim ve yenilikler toplum hayatında da önemli değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Bu alanlardaki gelişimin hızla ilerlemesi neticesinde ortaya çıkan bilgi birikimi ve üretimi; toplumların, kurum ve kuruluşların yaşanan değişim ve gelişmelere uyumunu zorunlu hale getirmiştir. Bu zorunlulukta önemli derecede rol oynayan eğitim kurumlarının küresel olarak yaşanan değişim ve gelişmeleri güncelleyerek yakından takip etmesi gerekmektedir. Çünkü bir ülkenin, bir toplumun ilerlemesinde önemli bir paydaya sahip olan eğitim sistemi ve bu sistemin temel bileşeni olan okullar; bilimsel, sosyal, kültürel ve teknolojik ilerlemeleri takip etmek suretiyle toplumların gelişimine katkıda bulunacaklardır.

Toplumsal yaşantının en önemli unsurlarından ve gerekliliklerinden olan iletişim; insanların duygu, düşünce ve bilgilerini aktarmalarında büyük bir öneme sahiptir. Sosyal bir varlık olan insanın bulunduğu ortama ve çevreye uyum sağlaması, sosyalleşmesi iletişim becerisi ve bunun en önemli unsuru dil ile mümkün olmaktadır. Bu nedenle insanın olduğu her alanda iletişime ihtiyaç vardır. Eğitim-öğretimin de bir iletişim ortamı olduğu düşünüldüğünde; öğretmenlerin öğrencileri ile etkileşim kurabilmeleri, öğrencilerin sosyalleşebilmesi, öğretmenlerin öğrenciler dışında meslektaşları, ebeveynler ve okul dışındakilerle de sağlıklı iletişim kurabilmeleri, etkili bir iletişim becerilerine sahip olmaları ile mümkün olmaktadır.

İletişimin, toplumsal yaşamda yer alan tüm insanlar için önemli olduğu kadar; eğitimin öğrenme-öğretme sürecinde de önemli bir konu olduğu bilinmektedir. Çünkü eğitim-öğretim sürecinde etkili olan öğretmenlerin; meslektaşları, öğrencileri ve aileler ile sağlıklı ilişkiler kurmaları için etkili iletişim becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin öğrencilerle ve okul personeli ile iletişim halinde olmaları, etkili iletişim kurmaları, eğitim ve öğretim sürecini her yönden olumlu etkileyebilecektir.

İletişim becerisinin dinleme becerisi ile başladığı düşünüldüğünde; iletişim becerisini iletişim başlatma, karşıdakini anladığına yönelik dönüt verme, kişinin kendini tanıması ve ifade etmesi olarak ifade edebiliriz. Bu bağlamda iletişim becerisinin eğitimle alakası düşünüldüğünde, eğitim-öğretimde okul personelinin amaçlarına ulaşmaları için öğretmenlerin sınıflarında etkili ve olumlu bir iletişim becerileri göstermeleri gerekmektedir.

İletişim becerilerini doğru ve etkili kullanmanın kişinin kendi yaşantısında, toplumsal hayatta ve eğitim öğretimde birçok faydası olduğu söylenebilir. Bu sebeple, sosyal bir varlık olan insanın ve toplumsal yaşantının, eğitim sisteminin temel unsuru olan öğretmenlerin, iletişim becerilerini etkili kullanabilmesi ve iletişim becerilerini geliştirmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin iletişim becerilerine yönelik kendilerini geliştirmeleri ve gerçekleştirmeleri; eğitim-öğretimin niteliğinin artmasında, öğrencilerin akademik yaşantılarının geliştirilmesinde, velilerle ve örgüt ile etkili etkileşim kurmada öğretmenlere her yönden katkı sağlayabilir.

Öğretmenler eğitim-öğretimde öğrencilerden sorumlu olduğu kadar; dolaylı olarak öğrencinin ailesinden de sorumludur. Bu nedenle öğretmen; öğretmen-öğrenci, öğretmen-veli ilişkilerinde iletişim becerileri kullanmada yetkin olmalıdır. Öğretmen ve ebeveyn gerektiği durumlarda psikolojik danışmanlar ve rehberlik servisi arasındaki etkili ve olumlu iletişim sayesinde; öğrencinin her yönüyle kabul edildiğinin gösterilmesi, öğrencinin güçlü ve zayıf yönlerini fark etmesinin sağlanması, öğrencide değişmesi ya da geliştirilmesi gereken davranışların belirlenmesi ve var olan sorunların ebeveyn ile iletişimiyle azaltılabilmesi mümkün olmaktadır.

Sonuç olarak; sosyal bir varlık olan insanın kendisini gerçekleştirme, toplumda yer edinmesi için iletişimin önemli etkenlerden biri olduğu görülmektedir. Kişilerin duygu, düşünce, tutum ve inançlarını insanlarla paylaşmaları, iletişim olmadan mümkün olmamaktadır. Ayrıca, bir ülkede en önemli sistem olan eğitimde iletişim, eğitim sisteminin en önemli unsurudur. Eğitimde her yönden nitelikli bireylerin yetişmesi, öğrencilerin kendilerini tanıması ve ifade etmesi için eğitimin temel taşı olan öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. Bu nedenle öğrencilerin her açıdan geliştirilmesinde, velilerle öğrenciler için sağlıklı iletişim kurmada, okul ve okulun çevresi, örgütlerle etkili iletişim kurmak ve onlarla anlaşabilmek için öğretmenlerin iletişim becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Özetle: her tür kurum, kuruluş ve örgüt, grup ve kişi için iletişim, vazgeçilmez ve hayati bir öneme sahiptir. Bu nedenle insanların, örgütlerin, kurumların ayakta kalabilmesi ve başarılı olabilmeleri için kişilerarası ilişkilerin gelişmesi ve etkili bir iletişim becerilerine sahip olmaları gerekmektedir.

Ayşe KALO EFE

Özel Eğitim Öğretmeni

OKULLARDA PSİKOLOJİK İLK YARDIM

Psikolojik ilk yardım, bir kişinin yaşadığı zorlu bir durumda yardımcı olmak için yapılan ilk müdahaledir. Bu müdahale, kişinin yaşadığı zorlu durumun etkisini azaltmak, kişinin kaygı veya stresini azaltmak ve kişinin kendine güvenini arttırmak için tasarlanmıştır. Özellikle okulda öğrencilerin yaşadığı zorlu durumlarda psikolojik ilk yardım oldukça önemlidir.

Okullarda öğrencilerin karşılaşılabileceği zorlu durumlar arasında akademik stres, arkadaş ilişkilerinde sorunlar, aile sorunları, kaygı, depresyon, intihar düşüncesi, zorbalık gibi konular yer alabilir. Bu tür zorluklarla karşılaşan öğrencilerin psikolojik olarak desteklenmesi, öğrencilerin okul performanslarını olumlu yönde etkileyebilir.

Okulda psikolojik ilk yardım, öncelikle öğretmenlerin ve okul personelinin rolüne işaret eder. Öğretmenler, öğrencilerle zaman geçirdikleri ve onları daha iyi tanıdıkları için öğrencilerin zorlukları hakkında farkındalık sahibi olabilirler. Bu nedenle, okul personelinin psikolojik ilk yardım konusunda eğitimi olması, öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun bir şekilde yardımcı olmalarına yardımcı olabilir.

Psikolojik ilk yardım, öncelikle öğrencinin ihtiyaçlarını belirlemekle başlar. Öğrencilerin yaşadığı zorluklar farklılık gösterebilir ve bu nedenle, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına göre müdahale edilmesi gerekir. Bazı öğrenciler sadece dinlenmeye ihtiyaç duyabilirken, diğerleri daha fazla desteğe ihtiyaç duyabilir.

Psikolojik ilk yardım ayrıca öğrencinin güvenliğini sağlamayı da içerir. Öğrencinin kendisine veya başkalarına zarar verme niyeti veya eylemi varsa, okulda acil bir müdahale gerekebilir. Bu nedenle, okul personelinin öğrencinin güvenliği konusunda bilgili ve hazırlıklı olması önemlidir.

Ayrıca, psikolojik ilk yardım öğrencilere beceri öğretme ve destek sağlama konusunu da içerir. Öğrencilere kendilerini ifade etme, kaygı ve stresle başa çıkma, öfke yönetimi, problem çözme becerileri gibi konularda destek sağlanması, onların zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olabilir.

Son olarak, psikolojik ilk yardım süreci, öğrencilerin takip edilmesi ve sürecin izlenmesini de içerir. Öğrencilerin gelişimleri ve ilerlemeleri takip edilmeli, belirli bir süre sonra tekrar iletişim kurulmalı ve gerekirse ek destek sağlanmalıdır.

Okulda psikolojik ilk yardım, öğrencilerin sağlıklı gelişimine destek olabilir ve onların daha iyi bir yaşam kalitesine sahip olmalarına yardımcı olabilir. Bu nedenle, okulların psikolojik ilk yardım konusunda yeterli kaynakları ve eğitilmiş personeli bulunması, öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasına katkıda bulunabilir.

Okulda psikolojik ilk yardımın başarılı olabilmesi için, okul personeli ve öğretmenlerin yanı sıra ailelerin de dahil edilmesi gerekmektedir. Aileler, öğrencilerin yaşadıkları zorluklar hakkında bilgilendirilmeli ve psikolojik ilk yardım sürecinde öğrencilerle birlikte çalışılmalıdır.

Bununla birlikte, okullarda psikolojik ilk yardım uygulamalarının yeterli olmadığı durumlar da olabilir. Bu durumlarda, öğrencilerin psikolojik sorunları daha ciddi hale gelebilir ve uzun vadeli sonuçları olabilir. Bu nedenle, okulların öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli kaynaklara sahip olması önemlidir.

Okulda psikolojik ilk yardım, öğrencilere yardım etmek için birkaç adım içerir:

1. Olumlu bir ilişki kurun: Öğrencilerin sizinle güven duymalarını sağlamak için sıcak, samimi ve destekleyici bir yaklaşım sergilemelisiniz. Öğrencinin duygularını anlayarak, ona yardım etmek için ne gerekiyorsa yapacağınızı belirtin.
2. Dinleyin: Öğrencinin yaşadığı zorlu durumu dinleyin ve ona fırsat verin ki, hislerini ifade edebilsin. Empati kurun, anladığınızı hissettirin ve kendisini ifade etmesine izin verin.
3. Kişinin güvenliğini sağlayın: Öğrencinin kendisine veya başkalarına zarar verme gibi bir niyeti veya eylemi varsa, okulda bir yönetici veya danışmanla konuşun. Öğrencinin güvenliğini sağlamak en öncelikli görevdir.
4. Kişiye destek olun: Öğrenciye yaşadığı zorlu durumla başa çıkması için yardımcı olun. Ona öğrenme, beceri ve davranışlarını değiştirme konusunda rehberlik edin.
5. İlgı gösterin: Öğrenciyi takip edin ve onunla düzenli olarak ilgilenin. Bir sonraki adımı belirlemek için onunla iletişimde kalmak önemlidir.

Sonuç olarak, okulda psikolojik ilk yardım, öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir süreçtir. Bu süreç, öğrencilerin zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olurken, aynı zamanda okul personelinin ve ailelerin de dahil olduğu bir iş birliği gerektirir.

Ramazan YANIK
Rehber Öğretmen
Rehberlik Bölüm Başkanı

DISLEKSİ KÜTÜPHANESİ

Son yıllarda özel öğrenme güçlüğüne yönelik kaynaklarının giderek yaygınlaştığını görmekteyiz. Bu kaynakların bir kısmı uzmanlara yönelik iken bir kısmı hem ailelere hem uzmanlara yönelik kitaplardır. Bunun yanı sıra bir de öğrencilere yönelik olan kitaplar bulunmaktadır. Özel öğrenme güçlüğü ile ilgilenen uzman ve ailelere faydalı olması amacıyla alanla ilgili kitaplardan bazıları hakkında bilgi verilmiştir.

Disleksi ile Başa Çıkmak İçin 100+ Pratik Öneri-Gavin Reid

Bu kitap disleksiden mustarip herkes için, ama özellikle de öğrenciler ve disleksik öğrencilerle çalışan öğretmenler için mutlak bir başvuru kaynağı olmaya aday. Disleksik çocukların ailelerinin yanı sıra disleksik çocukların öğretmenleri de bu kitaptan büyük fayda sağlayacaklar. Konuşma ve Dil Terapisti Rosie Wood, Disleksi ile Başa Çıkmak İçin 100+ Pratik Öneri, disleksiyle karşı karşıya olan herkes için hayatı kolaylaştıran pratik öneriler ve uygulanabilir stratejiler sunuyor. Disleksi öğretmeni ve eğitimcisi June Massey Disleksi ile Başa Çıkmak İçin 100+ Pratik Öneri, aralarında disleksik öğrencilerle ders işleme, öğretim yöntemleri, öğrenme stratejileri, bellek geliştirme, okuma ve okuduğunu anlama, sayısal işlemler gibi konuların da yer aldığı pek çok alanda, disleksi ile yaşamı kolaylaştıran uygulanabilir öneriler sunuyor.

Gölgedeki Yıldızlar – Bahar ERİŞ

"Her çocuk benzersiz bir beyinle doğar. Bazıları bu özgünlüğü "eksiklik" veya "güçlük" olarak görür. Okuma güçlüğü olarak bilinen disleksi için de durum böyledir.

Oysa disleksi, içinde müthiş bir güç barındırıyor. Disleksinin özellikleri okulda dezavantajken, doğru destekle hayatta dev avantaja dönüşebiliyor.

NASA'da çalışan her iki kişiden birinde disleksi var. BBC'nin araştırmasına göre, sıfırdan milyoner olanların %40'ı dislektik. Güzel sanatlar alanında disleksi oranı 3 kat daha yüksek.

Einstein, Agatha Christie, Richard Branson, Jamie Oliver, Muhammed Ali, Steven Spielberg, Magic Johnson, Tommy Hilfiger, Ingvar Kamrad, Walt Disney... Tüm bu isimlerin iki ortak özelliği, alanlarında birer dahi ve dislektik olmaları.

Her on çocuktan en az birinde disleksi var. Disleksiye tanımayan öğretmen ve aileler, bu zeki çocukların, tembel ve haylaz olduğunu düşünebiliyor. "Zeki ama çalışmıyor" diye damgalanıyor, akran zorbalığına maruz kalabiliyorlar.

Dr. Bahar Eriş, bu kitapta disleksideki yeteneklere odaklanıyor. Dislektik yetenekler erken dönemde nasıl keşfedilir ve desteklenir? Dislektik girişimciler, yazarlar, bilim insanları, sporcular, sanatçılar yaşadıkları zorlukları nasıl aşmışlar? Pratik çözümler ve öğrenme yöntemleri nelerdir? Disleksi dostu eğitim sistemi nasıldır?

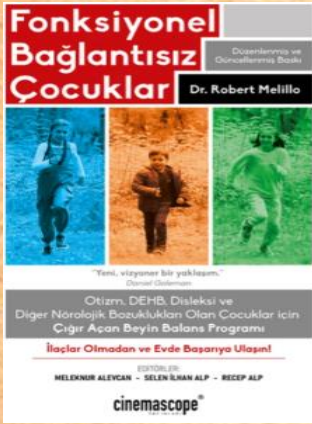
Türkiye'de ilk olan bu kitapta, "disleksiye rağmen" değil "disleksi sayesinde" başarıları anlatılıyor. Gölgedeki yıldızları keşfetmeye var mısınız?"

Öğrenme Güçlüğü ve Özel Yetenek – Editör: Macid Ayhan Melekoğlu, Uğur Sak

Bu kitap eğitim fakültelerinde yeni uygulanmaya başlanan özel eğitim öğretmenliği lisans programında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına yönelik olarak hazırlanmıştır ve program kapsamında yer alan iki uzmanlık alanı olan öğrenme güçlüğü ve özel yetenek konularında temel bilgileri içermektedir. Bu kitapta özel öğrenme güçlüğü (disleksi/disgrafi/diskalkuli) olan bireylerin yanı sıra özel yetenekli (üstün yetenek/üstün zekâ) bireyler ve hem öğrenme güçlüğü hem de özel yeteneği olan bireyleri ifade eden iki kere farklı bireyler tanıtılmaktadır. Kitap özel eğitim öğretmenliği lisans programında öğrenim görmekte olan öğrenciler başta olmak üzere özel öğrenme güçlüğü ve özel yetenek konusunda güncel ve giriş düzeyinde temel bilgi edinmek isteyen tüm okuyuculara hitap etmektedir. Kitabın özel eğitim alanına katkı getirmesi ve tüm eğitimcilere, uzmanlara, ailelere ve paydaşlara rehber olması dileklerimizle...

Fonksiyonel Bağlantısız Çocuklar- Robert Melillo

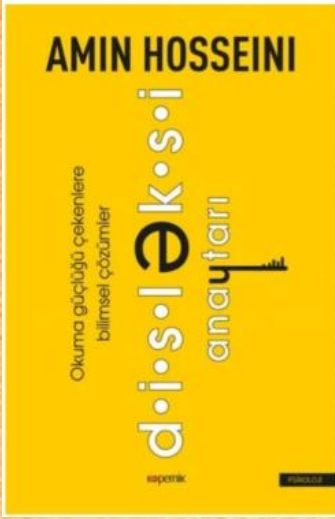
Otizm spektrum bozukluğu, DEHB, disleksi ve diğer durumların sadece semptomlarını değil onlara sebep olan faktörleri de tedavi eden kanıtlanmış ilaçsız bir program. Beyin Balansı Programı, yıllarca süren bilimsel araştırmalara dayanarak, çocuklar ve aileleri için yaşam kalitesini önemli ölçüde artıran gerçek ve tam olarak belgelenmiş sonuçlar elde etti. En son yapılan araştırmaları yansıtacak şekilde yeni güncellenen Fonksiyonel Bağlantısız Çocuklar, bu ilaçsız yaklaşımı ebeveynlere evde nasıl kullanacaklarını gösteriyor.

Öğrenme Güçlüğü Sınıf İçi Destek Seti – Editör: E. Rüya ÖZMEN

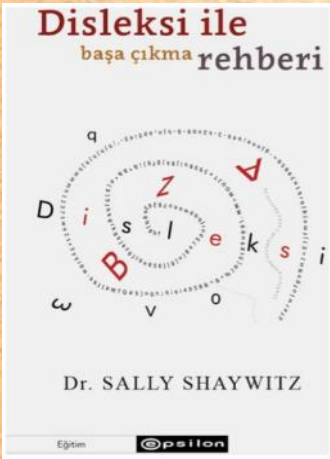
Bu kitapta başarısızlığa yönelik işlevsel açıklamalar temel alınarak öğretmenlere öğrenme güçlüğü olan öğrenciler için yapabilecekleri temel uygulamaların tanıtılması amaçlanmıştır. Öncelikle kitapta öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma ve yazma güçlükleri betimlenmiş, daha sonra öğrencilerin okuma yazma becerilerini geliştirmek ve daha yetkin birer okuyucu olmaları için gerekli olan öğretimsel stratejiler açıklanmıştır. Ayrıca öğretmenlerin bu öğretimsel stratejileri sınıfta uygularken yararlanabilecekleri önerilere yer verilmiştir.

Disleksi Anahtarı- Amin Hosseini

Psikanalist Amin Hosseini'den Disleksi Anahtarı... "Bu kitapta, disleksiye yenebilmek için gereken bütün bilimsel çözümleri yazmaya çalıştım. Umuyorum bu çalışmam okuma güçlüğü çekenlere bir anahtar olur." AMİN HOSSEINI Disleksinin üstesinden gelebilmek için önce çocuklarınızı anlamanız, onları gerçek potansiyellerine ulaştıracak araçlarla buluşturmanız gerekir. İlgili alanları ve yetenekleri ortaya çıkan çocukların kazanacağı ilk şey özgüven olacaktır. Bu kitap, disleksi üzerine yapılan son bilimsel araştırmalara dayanan öğretici bir çalışmadır. Disleksinin tanı ve tedavisinden, sorunun tekrar oluşumunun engellenmesine kadar genişçe bir yelpaze, çalışmanın muhtevasını sağlamaktadır. Dr. Amin Hosseini'nin bu çalışması, karmaşık gibi görünen teori ve uygulamaları, anlaşılır ve çözüm odaklı yöntemlerle okuyucuya sunarken hekimler, psikologlar, psikiyatristler, öğretmenler ve konuya ilgili herkes için bir başucu kitabı niteliği taşımaktadır.

Disleksi İle Başa Çıkma Rehberi- Sally Shaywitz

Disleksi, dünyanın en yaygın öğrenme güçlüklerinden biridir ve tüm dünya nüfusunun en az onda birini etkilemektedir. Dünyanın önde gelen okuma ve disleksi uzmanlarından Dr. Sally Shaywitz'in kaleme aldığı Disleksi ile Başa Çıkma Rehberi, öğrencilerin ve yetişkinlerin hayatını derinden etkileyen bu okuma problemini tanımlamak, anlamak ve aşmak için uygulamalı bir yol haritası sunuyor. Tamamen bilimsel araştırmalara ve vaka deneyimlerine dayanan bu kitap, okuma güçlüğü'nün sıkı bir çalışma ve doğru yardım ile aşılabılır bir problem olduğunu gösteriyor. Shaywitz'in öncü eserinde aşağıdaki soruların ve çok daha fazlasının yanıtını

bulacaksınız:

- Disleksi nedir ve niçin bazı yetenekli ve zeki insanlar okuma güçlüğü yaşar?
- Disleksi tanısını okulöncesi yaşta, okul çağında, genç yetişkinlerde ve yetişkinlerde nasıl koymak gerekir?
- Okul seçiminde nelere dikkat edilmelidir?
- Çocuğunuzun öğretmeniyle nasıl daha verimli bir iş birliği kurabilirsiniz?
- Hangi araştırmalar beynin okumayla ilgili bölümünü geliştirir?
- Çocuğunuzun okuma özgüveni kazanabilmesi için neler yapabilirsiniz?
- Dislektiklerin güçlü yanları nelerdir, nasıl harekete geçirilmelidir?
- Ünlü ve başarılı dislektiklerin yaşam öyküleri bize ne anlatıyor?

Disleksi Özgül Öğrenme Güçlüğü: Belirtileri, Tanısı, Nedenleri, Tedavisi, Eğitimi

Bu kitapta anne-baba, öğretmen, psikolojik danışman, psikolog ve eğitimle ilgili diğer kişilerin Özgül Öğrenme Güçlüğü hakkında doğru ve bilimsel teorik temellere dayanan bilgilere ulaşması hedeflenmiştir.

Kelime olarak "Okuma Güçlüğü" anlamına gelen disleksi, birçoğumuz tarafından Özgül Öğrenme Güçlüğü yerine kullanılmaktadır. Oysa disleksi, özgül öğrenme güçlüğü'nün bir alt grubudur.

Özgül Öğrenme Güçlüğü toplumda hiç de azımsanmayacak sıklıkta karşımıza çıkar. Okul çağındaki çocuklarda %5-%15 oranında görülür. Bu yaklaşık olarak her 10 çocuktan 1'i demektir. Görülme sıklığı ülkeler arasında farklılık göstermez ve tüm dünyada yaklaşık olarak aynıdır.

Cem'in Disleksi Hikâyesi – Helena KRALJIC

Cem'in Disleksi Hikâyesi; disleksili bir çocuk olan Cem'in hikâyesidir. Disleksili çocukların kendilerini anlamaların, disleksili çocukların ebeveynleri ve öğretmenlerinin ise empati yapabilmelerini sağlayacak bir kitap.

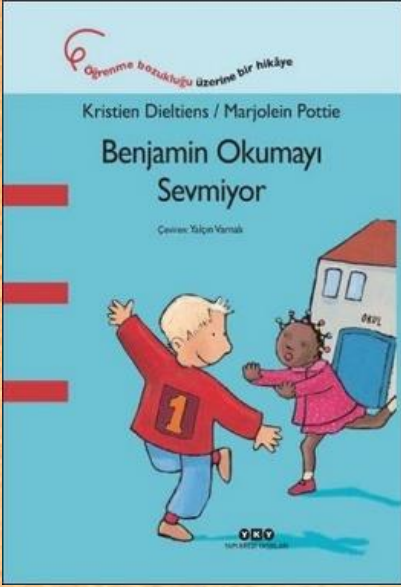
Bu kitap, disleksinin karmaşıklığını kabullenmeye çalışan Cem adlı küçük bir çocuğun sıra dışı hikâyesini anlatmaktadır. Yazar, bir çocuğun iç dünyasını edebi bir dille harmanlayarak bize sunmaktadır. Bu üründen 454 adet satın alınmıştır.

Bende Disleksi Var- Jennifer Moore-Mallinos

Bende Disleksi Var, okumayı ve yazmayı sökmekte zorluk çeken, bazı becerilerde ustalaşmakta zorlanan bir çocuğa disleksi tanısı konulmasını, çocuğun anne ve babasıyla el ele bu güçlükte nasıl mücadele ettiğini anlatan çok yararlı bir kitap.

Benjamin Okumayı Sevmiyor- Kristien Dieltiens

Öğrenme bozukluğu üzerine bir hikâye... Benjamin hayal gücü geniş bir çocuk... Küçük kız kardeşi için değişik oyunlar icat ediyor ve hikâyeler uyduruyor. Gelgelelim okulda çok zorlanıyor. Bir türlü sınıf arkadaşları gibi okumayı başaramıyor ve yazı yazarken de çok hata yaptığı için kolayca cesareti kırılıyor. Pencereden dışarı bakıp hayallere dalmayı çok seviyor. Keşke arkadaşları gibi yazı yazmayı becerebilse...

“Benjamin ilk kelimeyi yakalamaya çalıştı. Gözlerini kelimeye dikti ve kaleminin ucuna kadar getirdi. Tıpkı fareyi kuyruğundan yakalayan bir kedi gibi! Gelgelelim yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Daha ilk harfi yazarken kelimenin ne olduğunu unutmuştu bile... Şimdi onu kocaman kara tahta üzerinde yeniden bulması gerekiyordu. Nereye kaybolmuştu şu kelime? Of!”

Yetişkinler için bile yeni bir başlangıç tedirgin edici olabilirken, çocuklar için neden olmasın? Yeni bir kardeş, yeni bir okul, beklenmedik bir gelişme ya da baş etmek zorunda kaldığımız heyecanlar, korkular, takıntılar, duygular...

“Gerçek hayattan hikâyeler” dizisi, farklı duygu ve durumlara odaklanıyor. Çocuklara, yaşadıkları sorunlar karşısında yeni pencereler açabilecek resimli hikâyelere yer verilmesinin yanı sıra ebeveynlere ve eğitimcilere yönelik bilgilendirici bir bölüm de bulunuyor.

Dans Eden Kelimeler- Eylül Deniz Yücedağ

Dans Eden Kelimeler bir öğrencinin ağzından anlatıyor eğitim hayatını. Sorunlar, o sorunların neden olduğu umutsuzluklar, gencecik insanların omuzlarına yüklenemeyecek kadar ağır olan problemler Üstelik de bu zorlu yarışta Disleksi, DEHB ve Sinestezinin neden olduğu farklılıklar ekleniyor problemlere. 18 yaşında bir genç kız Eylül, kendini ve tüm sorunlarının kaynağı olan sıkıntılarını yazmış kitabında. Aslında anlattığı sadece kendisi de değil, onunla aynı özellikleri taşıyan yüzlerce gence, çocuğa sizi anlıyorum ama vazgeçmeyin, siz tembel ya da öğrenemeyen değilsiniz sadece farklısınız diyor. İşte Elma Yayınevinden çarpıcı bir kitap daha Dans Eden Kelimeler Günlük hayatlarında Disleksi, DEHB ve Sinestezisi ile arkadaşlık eden herkese...

Derleyen:

Halil TOPRAK

Özel Eğitim Öğretmeni

ZONGULDAK İLİ KDZ. EREĞLİ VE ALAPLI İLÇELERİNDE OKUL ÖNCESİ VE İLKÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN SINIF REHBERLİK ETKİNLİKLERİ İLE İLGİLİ BİLGİLERİ VE UYGULANMA KONUSUNDA YETERLİLİKLERİ HAKKINDA ARAŞTIRMANIN SONUÇ VE ÖNERİLERİ

Sınıf rehberlik etkinlikleri, öğrencilerin akademik, kariyer ve sosyal-duygusal gelişimlerini desteklemek için önemli bir rol oynamaktadır. Bu etkinlikler, öğrencilerin kendilerini daha iyi tanımalarına, kendilerine güvenmelerine, olumlu ilişkiler kurmalarına, stresle başa çıkmalarına ve akademik başarılarını artırmalarına sosyal-duygusal gelişim için, öğrencilere kişisel güvenliklerini sağlamalarına, duygularını anlama ve yönetmelerine, sorumlu karar vermelerine ve kişilerarası iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Bu araştırmada, sınıf rehberlik etkinlikleri konusunda öğretmenlerin görüşleri incelenmiştir. Araştırma, 354 öğretmenden veri toplayarak yapılmıştır. Veriler, okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve özel eğitim okullarından elde edilmiştir. Ankette, öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine yönelik ihtiyaçları, rehberlik konusunda aldıkları hizmet içi eğitimler ve sınıf rehberlik etkinlikleri konusundaki deneyimleri hakkında sorular yer almıştır.

Bulgular Araştırmanın sonuçları, farklı eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin rehberlik hizmetlerine yönelik ihtiyaçları ve bu alandaki eğitim durumları hakkında önemli bilgiler sağlamaktadır. Bu bulgular şu şekildedir:

- Bulgular Araştırmanın bulgularına göre, okul öncesi eğitim kurumlarında rehberlik öğretmeni olmadığı, ilkokul düzeyinde %50, ortaokul düzeyinde %60 ve özel eğitim kurumunda %54.55 kadrolu rehberlik öğretmenin olduğu görülmektedir. Ayrıca, görevlendirme ile gelen rehberlik öğretmeni sayısının çok düşük olduğu ve okul öncesi eğitim kurumunda hiç olmadığı belirlenmiştir. Bu veriler, okulların rehberlik öğretmenlerinin varlığına daha fazla dikkat etmeleri gerektiğini ve özellikle okul öncesi eğitim seviyesinde eksiklikler olduğunu göstermektedir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışanların sadece %16,67'si rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almıştır. İllkokul eğitim kurumlarında çalışanların %60,11'i, ortaokul eğitim kurumlarında çalışanların %42,96'sı, özel eğitim kurumlarında çalışanların %54,55'i rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almıştır. Tüm eğitim kurumlarında çalışanların hemen hemen yarısının rehberlik konusunda hizmet içi eğitim almış olması, bu konunun önemine işaret etmektedir.
- Verilere göre, okul öncesi düzeyinde çalışanların sadece %6,25'i, ilkokul düzeyinde çalışanların %11,17'si, ortaokul düzeyinde çalışanların %17,39'u ve özel eğitim düzeyinde çalışanların %10,53'ü sınıf rehberlik etkinliklerini uygulamada bilgi ve beceri yönünden zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu oranlar oldukça düşüktür. Kısmen zorlandığını belirtenlerin oranı ise tüm eğitim düzeylerinde evet yanıtına göre yüksek bir oranda (%15 - %71) bulunmaktadır. Bu, çalışanların belirli konularda zorlandıklarını veya belirli konularda kendilerini yetersiz hissettiklerini gösterebilir. Hayır cevabı verenlerin oranı ise oldukça yüksek olduğu için, çalışanların çoğunluğunun sınıf rehberlik etkinliklerini uygulama konusunda bilgi ve beceri yönünden zorlanmadıkları söylenebilir.
- Verilere göre, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin çoğunluğu (sırasıyla %93 ve %91) sınıf rehberlik etkinlikleri konusunda bilgilendirildiğini ifade etmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin %72'si ise bilgilendirildiğini belirtmiştir. Ancak, herhangi bir eğitim kademesinde çalışanların yaklaşık %20'si halen bilgilendirilmediğini veya kısmen bilgilendirildiklerini ifade etmektedir.

- Verilere göre, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin çoğunluğu (sırasıyla %84 ve %76) sınıf rehberlik programının akademik, kariyer ve sosyal duygusal gelişim alanları hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtirken, okul öncesi öğretmenlerinin %48'i bilgi sahibi olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, herhangi bir eğitim kademesinde çalışanların çoğunluğunun rehberlik programı hakkında kısmen veya tamamen bilgi sahibi olduğu görülmektedir. Bu veriler, sınıf rehberlik programının bütün öğretmenler tarafından bilinmesinin önemine işaret etmektedir.
- Sınıf rehberlik etkinlikleri ile ilgili Rehberlik servisinden destek almanın öğretmenlerin çoğu için mümkün olduğunu, ancak özellikle okul öncesi öğretmenlerinin bu konuda daha fazla desteğe ihtiyaç duyduklarını görülmektedir.
- Ayrıca öğretmenlerin yüzde 60'ı sınıf rehberlik etkinlikleri örnek kitaplarından haberdar değildir ve yüzde 47'si dijital uygulamalar hakkında bilgi sahibi değildir. Dijital uygulamalar konusunda ise ilkokul ve ortaokul seviyesindeki öğretmenler daha fazla bilgi sahibidir. Sınıf rehberlik etkinliklerinin dijital uygulamasının varlığı hakkında en fazla bilgiye sahip olan öğretmenler, ilkokul öğretmenleri olurken, özel eğitim öğretmenleri en az bilgiye sahip olanlar arasındadır. Tüm okul türlerinde dijital uygulamanın varlığı hakkında bilgi sahibi olan öğretmenlerin oranı %51.13'tür.
- Verilere göre, okul öncesi ve ilkokul seviyesinde öğretmenlerin çoğunluğu sınıf rehberlik etkinlikleri kazanım sayısının normal olduğunu düşünürken, ortaokul seviyesinde yaklaşık üçte ikisi kazanım sayısının az olduğunu düşünmektedir. Özel eğitim seviyesinde ise öğretmenlerin tamamı kazanım sayısının normal olduğunu belirtmiştir. Bu sonuçlar, farklı eğitim seviyelerinde farklı ihtiyaçlar olduğunu ve sınıf rehberlik etkinlikleri kazanım sayısının bu ihtiyaçlara göre düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu sınıf rehberlik etkinliklerini kendi derslerinde uyguladıklarını belirtmiştir. Ancak ilkokul düzeyinde öğretmenlerin neredeyse yarısı başka derslerde serbest zaman etkinlikleri dersinde etkinlikleri uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Az sayıda öğretmenin ise müfredat yetişmediği için sınıf rehberlik etkinliklerini uygulayamadığı gözlemlenmiştir.
- Verilere göre, sınıf rehberlik etkinliklerinin uygulanma süresi okul öncesi öğretmenleri için %21'inin, ilkokul öğretmenleri için %49'unun, ortaokul öğretmenleri için %40'inin ve özel eğitim öğretmenleri için %8'inin dersin bir bölümünde uygulanabilecek uzunlukta olduğunu belirtmiştir. İllkokul öğretmenleri ise sınıf rehberlik etkinliklerini dersin tamamında uygulanabilecek uzunlukta olarak bildirmişlerdir. Ortaokul ve özel eğitim öğretmenleri ise dersin bir bölümünde uygulanabilecek uzunlukta tercih etme oranı daha yüksek çıkmıştır. Okul öncesi öğretmenleri ise her iki seçeneği de neredeyse eşit oranda tercih etmişlerdir. Ayrıca, öğretmenlerin %1 ila %8'i bir ders saatinin yeterli olmadığını belirtmiştir.

ÖNERİLER

- Rehberlik öğretmenlerinin okullarda var olması, öğrencilerin akademik başarılarını artırmak, okul uyumunu sağlamak ve öğrencilerin sosyal-duygusal ihtiyaçlarını karşılamak için önemlidir. Bu nedenle, özellikle okul öncesi eğitim seviyesinde, rehberlik öğretmenlerinin sayısının artırılması gerektiği açıktır.
- Hizmet içi eğitim, çalışanların yetkinliklerini artırmak, mesleki gelişimlerini sağlamak ve en son bilgi ve uygulamaları öğrenmek için önemlidir. Bu nedenle, özellikle okul öncesi eğitim düzeyinde çalışanların rehberlik konusunda daha fazla hizmet içi eğitim almaları gerektiği açıktır. Okulların, rehberlik hizmetlerinin kalitesini artırmak için çalışanlarına düzenli olarak

hizmet içi eğitimler düzenlemeleri önemlidir. Ayrıca, rehberlik hizmetleri konusunda eğitim almış personelin sayısını artırmak için gerekli adımların atılması gerekmektedir.

- Sınıf rehberlik etkinlikleri konusunda bilgilendirilmediğini belirten %20 oranında olan öğretmenlerin de bilgilendirilmesi gerektiğini göstermektedir.
- Okullar, öğretmenlerin sınıf rehberlik etkinlikleri konusunda eğitim almalarını sağlamalı ve Rehberlik servisi gibi kaynaklardan daha fazla yararlanmalarını teşvik etmelidir.
- Öğretmenlerin %1 ila %8'i bir ders saatinin yeterli olmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla kendi branşlarında müfredatlarından geri kalmamak için az bir süreye sığdırmak durumunda kalıyorlar. Bu, rehberlik etkinlikleri için ayrı bir ders saati olması gerektiğini gösterir. Bu nedenle, okullar rehberlik etkinlikleri için ayrı bir saat ayırmalı ve öğretmenlere bu etkinlikleri uygulamak için yeterli süre verilmelidir.
- Okullar öğretmenlere sınıf rehberlik etkinlikleri örnek kitapları ve dijital uygulamalar hakkında eğitim ve bilgilendirme sunmalıdır.
- Öğretmenlerin çoğunluğu ilkokullar hariç rehberlik etkinliklerini ya bir dersin bir kısmında uyguladıkları ya da müfredatı yetiştirmek için hiç uygulayamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durum rehberlik çalışmaları için ayrı bir ders saati olmamasından kaynaklanmaktadır. İlkokullarda bu durum serbest etkinlikler gibi dersleri kullanabilmelerinden dolayı biraz daha az sorun yaratıyor gibi görünmektedir. Bu nedenle, okullar rehberlik etkinlikleri için ayrı bir saat ayırmalı ve öğretmenlere bu etkinlikleri uygulamak için yeterli süre verilmelidir.

Veriler, okullarda rehberlik hizmetlerinin önemine ve öğretmenlerin rehberlik konusunda daha fazla desteklenmelerine ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Sonuçlarda sorun oluşturan durumların ana kaynağının rehberlik öğretmeni eksikliğinden kaynaklandığını görülmektedir. Özellikle norm kadro yeter sayısını tutturmakta zorlanan okul öncesi kurumları tarafından bu durum daha belirgindir. Bakanlığın, rehberlik öğretmenlerinin sayısını artırmak, çalışanların hizmet içi eğitimlerini düzenlemek, sınıf rehberlik etkinlikleri konusunda öğretmenleri bilgilendirmek ve rehberlik etkinlikleri için ayrı bir ders saati ayırmak gibi adımlar atması gerekmektedir. Böylece öğrencilerin akademik başarıları artırılabilir ve sosyal-duygusal ihtiyaçları karşılanabilir.

Aydın EKİZ
Rehber Öğretmen

Nihat TOPAL
Rehber Öğretmen

Ramazan YANIK
Rehber Öğretmen

